

מזן התלמוד

סדר קדשים, מסכת מנחות צ"ג, ב'

אזל רבי אלעזר אמרה להא שמעתא כבי
מדרשא ולא אמרה משמיה דריש לקיש. שמוע
ריש לקיש ואיקפד.

אזל - הלך
שמעתא - שמועה (הלכה)
ואיקפד - והקפיד

הסבר: רבי אלעזר אמר שמועה מסוימת בבית המדרש, ולא הזכיר שריש לקיש הוא זה שממנו שמע אותה. שמע ריש לקיש והקפיד על כך, כי חשוב לומר דבר בשם אומרו.

תפילת יזכור לחללי השואה

יזכר אלוקים את נשמות אחינו בני ישראל,
חללי השואה וגבוריה, נשמות שש־מאות
רבבות אלפי ישראל, שהומתו ושנהרגו
ושנחנקו ושנקברו חיים, ואת קהלות הקדש
שנחרבו על קדשת ה'.

יזכר אלוקים את עקדתם עם עקדת שאר
קדושי ישראל וגבוריו מימי עולם ויזרר בצרור
החיים את נשמתם. הנאהבים והנעימים
בחייהם ובמותם לא נפרדו.

ינוחו בשלום על משכבותם ונאמר אמן.

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

דף צ"א: הכבשה שהוקדשה והמליטה

ראובן הקדיש כבשה לקרבן שלמים, והשאיר אותה אצל רועה הצאן עד שיגיע הרגל והוא יעלה לבית המקדש כדי להקריבה. באחד הימים אמר לו רועה הצאן שהכבשה שהוקדשה לקרבן שלמים המליטה טלה. על פי ההלכה שכתובה בדף זה, קרבן שהוליד, גם הולד הרי הוא קרבן, ולכן יש להקריב טלה זה לקרבן שלמים.

דף צ"ב: מצות סמיכה

אדם שמביא קרבן לבית המקדש, צריך לקיים בו מצות "סמיכה". את ה"סמיכה" עושים על ידי שמניחים את הידים על ראשו של הקרבן, לפני ששוחטים אותו, ונשענים עליו. המילה "סמיכה" היא מלשון, סומה, נשען. בשעה שבעל הקרבן עושה "סמיכה", אם הקרבן הוא קרבן "חטאת", או קרבן "אשם" או קרבן "עולה", הוא מתוודה על חטאיו, על העברות שעשה.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם: כניסת שבת: 18:33 יציאת שבת: 19:48	ניו יורק: כניסת שבת: 19:18 יציאת שבת: 20:22
ישראל ת"א: כניסת שבת: 18:50 יציאת שבת: 19:51	גרמניה: כניסת שבת: 19:42 יציאת שבת: 21:06

מתפללים

חדווה היא נערה יצירתית ומוכשרת בת 15. היא אוהבת לכתוב סיפורים, ועכשיו היא רוצה לכתוב ספר ראשון, שיהיו בו סיפורים הלקוחים מתוך מה שקורה במשפחה שלה – בין ההורים, בין ההורים לילדים, בין האחים, ובין המשפחה שלהם למשפחה המורחבת. הרצון הזה שלה לכתוב את הספר הזה עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני

חלק מבני המשפחה התנגדו לכך שהיא תכתוב בספר על מה שקורה בתוך המשפחה. הם לא מוכנים להיחשף ושכולם יקראו על מה שקורה בתוך הבית. עם כל הכבוד לרצון שלה לכתוב ספר, אין לה רשות להשתמש בחומרים לספר במה שקורה בתוך הבית, ובדברים האישיים שלהם.

מצד אחד

חלק מבני המשפחה אמרו שכל הכבוד לה שהיא רוצה לכתוב ספר. זה יביא לידי ביטוי את כישרון הכתיבה והיצירתיות שלה, וכך היא תוציא לאור את הספר הראשון שלה, ותתקדם הלאה.

...מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שונים

על המפה | יהדות הולנד

יהודים החלו להתיישב בהולנד לראשונה במאה ה-12, אך מספרם היה קטן. במאה ה-17 הגיעו להולנד יהודים אנוסים רבים מספרד ופורטוגל והקימו קהילות גדולות באמסטרדם ובערים נוספות, ובהמשך התיישבו שם גם יהודים מגרמניה ומזרח אירופה. היהודים תפסו עמדות חשובות בתחומי הכלכלה והמסחר, והשלטונות העניקו להם שוויון זכויות. בתוך הקהילות היהודיות התקיים מתח בין הדתיים למתבוללים, שבין הידועים שבהם היה ברוך שפינוזה. במהלך השואה, כאשר פלשו הנאצים להולנד, נמלטו חלק מהיהודים ואחרים הסתתרו. הולנדים רבים סייעו ליהודים להינצל מהנאצים, אולם רוב יהודי הולנד נרצחו בשואה. כיום חיים בהולנד כמה עשרות אלפי יהודים.

זיכרון ליהודים הולנדים שנרצחו במחנה המעבר וטרבורק (Wikipedia, Joop van Dijk) (2013)

מ | מן ההיסטוריה

כיבוש הולנד במלחמת העולם השנייה

במהלך מלחמת העולם השנייה, ב-10 במאי 1940 תקפה גרמניה את הולנד, למרות שזו הכריזה על ניטרליות כאשר פרצה המלחמה. כיבוש הולנד נמשך חמישה ימים, והיא נכנעה במהירות. באותה תקופה חיו בהולנד כ-140,000 אזרחים יהודים, ועוד 30,000 פליטים שהגיעו אליה ממדינות אחרות. מיד לאחר הכיבוש החלו הנאצים לגזור גזירות על היהודים, להגביל את תנועותיהם ולשלוח אותם למחנות ריכוז והשמדה. רק כמה עשרות אלפי יהודים בהולנד נותרו בחיים בסוף המלחמה. בין היהודים שהסתתרו בהולנד ונתפסו לבסוף היו אנה פרנק ובני משפחתה.

הכניסה לבית הכנסת באנסחדה (צולם ב-2005) (Wikipedia)

חמד של מושג

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

יום הזיכרון לשואה ולגבורה נקבע בכ"ז ניסן, ומציניים בו את השואה שעשו הנאצים ועוזריהם לעם ישראל בין השנים ת"ש-תש"ה. התאריך נחשב ליום זיכרון לחללי פעולות האיבה בארץ עוד לפני השואה, ובשנת 1951 הוחלט לקבוע את היום כיום הזיכרון הרשמי לשואה. ביום זה נשמעת צפירה ומתקיימים טקסי זיכרון. הרבנות הראשית לא הסכימה לכך משום שלפי ההלכה אסור להספיד בחודש ניסן, ולכן קבעה את עשרה בטבת כיום הקדיש הכללי לזכר קורבנות השואה.

3 באיזו שנה האירוע הזה מתרחש והיכן?
4 למה שימש הארון מאחור?

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1 מי היא הנערה בציור?
2 מה היא כותבת?

חיצה!

חברו בין המילים שמסלימות את הביטויים הנכונים:

- 1. לחם ה....
- 2. קורבן ה....
- 3. תרומת ה....
- 4. בית ה....
- 5. קטורת ה....
- א. סמים
- ב. פנים
- ג. מקדש
- ד. דשן
- ה. תמיד

מי אני |

1. אני ספר עם כריכה בצבע אדום לבן ומנעול קטן.
2. במהלך השואה תיעדה בי ילדה יהודייה את חוויותיה וזיכרונותיה.
3. למרות שנכתבתי כיומן אישי, לאחר השואה הפכתי לרב מכר עולמי.
4. אני מוצג כיום במוזיאון בברלין.

2019 שנת ט"ו תש"פ

2017 70 שנה למדינה

1969 הרב אריה לויין

1967 מלחמת ששת הימים

1948 הקמת המדינה

1947 מלחמת העצמאות

1939 שואה

1897 הרצל

רבי יוסף קארו

1500 העת החדשה

4900 הרמב"ם

1492 גירוש ספרד

רבי סעדיה גאון

רשיי

510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר קדשים | מסכת מנחות | דף צ"ג - צ"ז

דף צ"ג: קרבן של ילד

במשנה הנלמדת בדף זה נאמר שילד שמביא קרבן אינו סומך את ידיו על ראש הקרבן. איזה ילד מביא קרבן? הרי ילד אינו חייב במצוות מן התורה ואפילו אם הוא רוצה להפריש קרבנות הוא איננו יכול.

המפרשים מסבירים שיתכן שמדובר בילד שאביו נפטר והוא ירש קרבן מאביו. במקרה זה על הורש להקריב את הקרבן, או שמדובר בילד שהיה מצורע, ובמקרה כזה אביו יכול להקדיש עבורו קרבן מצורע.

דף צ"ד: אפית לחם הפנים

המשנה הראשונה של הפרק מפרטת איך היו אופים את לחם הפנים בבית המקדש, כפי הקבלה שנמסרה מדור לדור מפי משה רבנו.

בשלוש תבניות של זהב השתמשו כדי לאפות את לחם הפנים.

בתבנית הראשונה הניחו את הבצק.

בתבנית השנייה השתמשו כדי להכניס את החלה לתוך התנור.

כשהוציאו את החלה מן התנור היה צריך להכניסה לתוך תבנית כי לחם הפנים היה רך ועשוי בצורה מיוחדת ואם לא היו שומרים אותו בתוך תבנית שמתאימה למידותיו הוא היה עלול להתפורר. לכן השתמשו בתבנית שלישית. לא החזירו אותו לתבנית הראשונה כי בתנור התנפחה החלה וגדלה וכבר לא נכנסה לתבנית הראשונה.

דף צ"ה: לחם הפנים

המידות הללו היו קשורות לבית המקדש ולאפיה של "לחם הפנים":

עשרה טפחים אורך כל חלה של לחם הפנים.

חמישה טפחים רוחב החלה. שבע אצבעות גובה החלה.

דף צ"ו: איך אכל דוד לחם קדוש?

בספר שמואל מסופר שכאשר דוד ברח מפני שאול המלך, הוא נכנס לגוב עיר הכהנים וביקש שיתנו לו לחם וחרב. לחם כדי לאכול וחרב כדי להילחם. הכהנים נתנו לדוד לחם הפנים כי לא היה להם לחם אחר.

לחם הפנים קדוש ורק הכהנים רשאים לאכול ממנו, אם כן כיצד נתנו לדוד לאכול מלחם הפנים, הרי דוד אינו כהן? התלמוד בדף זה אומר שבאותה שעה היה דוד המלך חולה בבלמוס מרוב רעב. בולמוס היא מחלה זמנית שעלויה לגרום למות ואפשר לרפא אותה על ידי מאכל. במקרה כזה יש להאכיל אותו בכל דבר שנמצא בסמוך, ואפילו אם הוא אסור באכילה.

דף צ"ז: השולחן מכפר

בתלמוד נאמר כך: **"בזמן שבית המקדש קיים - מזבח מכפר על אדם, ועכשו שאין בית המקדש קיים - שולחנו של אדם מכפר עליו".**

מה כונת הדברים שהשולחן מכפר על האדם? מי שמאכיל עני על שולחנו ומקים מצות הכנסת אורחים, זוכה בכך לכפר על חטאיו. כלומר: מעלת השולחן היא כמעלת המזבח, מפני שבשולחן אפשר לקיים מצות הכנסת אורחים עניים. את זאת לומדים מהפסוק שבספר יחזקאל העוסק במזבח שבבית המקדש, ובסוף הפסוק נאמר: **"זה השלחן אשר לפני ה'".** מכאן למדו חז"ל ששולחן יש מעלה כמו למזבח, והוא מסוגל לכפר על חטאים.

דבר תורה

הצרעת עליה אנחנו קוראים בפרשות אלו, נחזית לכאורה כעניין רפואי, אך משמעותה הפנימית היא שפה ודיבור שה' מדבר אלינו, בני האדם. הצרעת באה ללמד כי ה' אינו מדבר אלינו רק במילים מפורשות או בנבואות, אלא גם דרך אירועי החיים ושינויי המציאות. הצרעת לא הגיעה כ"תקלה" ביולוגית, אלא כאיתות מדויק, מעין "נקישה על הדלת" הקוראת לאדם לעצור ולבדוק את התנהגותו. התורה מלמדת אותנו להיות מפענחים של המציאות. במקום לשקוע בייאוש מול קושי, אנו נדרשים לשאול "למה זה קרה לי?" ו"מה ה' מנסה לומר לי דרך זה?". כל מאורע, קטן כגדול, הוא חלק מדיאלוג חי ומתמשך. הצרעת היא תזכורת לכך שיש יד מכוונת המבקשת מאיתנו לפקוח עיניים ולהקשיב לדבר ה' המדבר אלינו מתוך המציאות הנגלית לפנינו.

שאלות חשובות

1. מה עושים עם הראש של הקורבן לפני שמקריבים אותו?
2. מה אכל דוד המלך כשהיה מאוד רעב?
3. מה הקשר בין שולחן למזבח?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לצייץ את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי

1. אנה פרנק.
2. היא כותבת בימי השואה את היומן שלה.
3. באמסטרדם שבהולנד בשנת 1944.
4. מאחורי הארון היה פתח סודי אל חדר מסתור בו הסתתרו אנה ובני משפחתה.

מי אני?

ימנה של אנה פרנק

חידה

1ב, 2ה, 3-7, 4-5א

